

**Муниципальный этап Всероссийской олимпиады школьников
по татарскому языку и литературе для общеобразовательных
организаций с обучением на русском языке (для изучающих
татарский язык) 2020-2021 учебный год 7-8 классы**

**Максимальный общий балл –
Время выполнения – 180 минут**

**Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә укучылар өчен татар
теленнән һәм әдәбиятыннан үткәрелә торган 7 - 8 -нчы сыйныфлары өчен Бөтенроссия
олимпиадасының муниципаль этабы биремнәре.**

2 тур

Укучының исеме, фамилиясе (фамилия, имя учащегося)

Мәктәпнең тулы язылышы (школа) _____

Район _____

Максимальное количество баллов, которое можно набрать определяется из расчета: 1 балл
за каждое верное задание

**Часть I Татар теленнән сораулар һәм биремнәр
(Вопросы и задания по татарскому языку)**

Максимальный балл –30

№ п\п	Биремнәрнең эчтәлегә (содержание)	Биремгә тиешле максималь балл (к-во баллов)	Факт буенча балл саны (сумма фактических баллов)
1	Һәрберсендә дә [W] авазы булган ижекне билгеләгез. (Укажите ряд, где звук [W] присутствует в каждом слове.) а) һава, авыл, вакыт; б) вагон, ваза, Вәли; в) велосипед, завод, вокзал; г) январь, февраль, август;	1	
2	Тәржемә итегез. (Переведите на русский язык и запишите.) а) Саф һава керсен өчен, тәрәзәләрне ачарга кирәк. _____ б) Кояш чыкса да, көн жылынмады. _____ в) Нихәтле тырышсаң, үзең өчен шулхәтле яхшы. _____ г) Аның әтисе – сәүдә фирмасының житәкчесе. _____	4	
3	Сүзләрнең басымын билгеләгез. (Расставьте ударения в словах.) Тракторчы, открыткалар, уйнагыз, уйнасыннар, утыр,	6	

	утырсын;		
4	<p>Бирелгән раслаулар дәресе, түгелме? «әйе» яки «юк» сүзләрен языгыз. (Являются ли данные высказывания верными?)</p> <p>* Татар телендә кешене белдергән сүзләргә генә “кем?” сорауы куела - _____;</p> <p>* Бәхетле, тынычлык, йортсыз – ясалма сүзләр - _____;</p> <p>* “Әтәч” – нечкә әйтелешле сүз - _____;</p> <p>* “Игелекле, әдәпле, жиһан, дин” сүзләре алфавит тәртибендә язылган - _____</p>	4	
5	<p>“Ехать в Тулу со своим самоваром” дигән мәкальнең татарча варианты: (Какой татарской пословице соответствует русская пословица “Ехать в Тулу со своим самоваром”?):</p> <p>а) Жете кызыл тиз уңа; б) алма агачыннан ерак төшми; в) урманга утын төяп бару.</p>	1	
6	<p>Туры сөйләмдә тыныш билгеләрен дөрес куегыз. (Правильно расставьте знаки препинания в прямой речи).</p> <p>а) Көчез без житәрме, башкарып чыга алырбызмы дип уйлый идем мин ул чакта. _____</p> <p>_____</p> <p>б) Гафур, сүзен дәвам итеп һичнинди кулъязма күргәнем юк диде. _____</p> <p>_____</p> <p>в) Уку диде ул кешене кеше итә. _____</p> <p>_____</p>	3	
7	<p>Ничек итеп татарча әйтерсең?. (Как скажете, что):</p> <p>Твой друг живет в деревне _____</p>	1	
8	<p>Мәкальләрдә төшеп калган сүзләрен табып яз. (Допишите пропущенные слова в следующих пословицах.)</p> <p>Адашкан кешедән _____ (нәрсә?) сорамайлар. Әйбернең яңасы яхшы, дуслың _____ (ниндие?) яхшы.</p>	2	
9	<p>Тыныш билгеләрен дөрес куеп, әйтү максаты буенча жөмләрләр билгеләгез. (Определите вид предложений по цели высказывания и правильно напишите знаки препинания).</p> <p>а) Авылда хәбәр жил тизлегә белән йөри б) Ә Газизәләр кайда, Хөсәен абый в) Их, нинди көзгә матур бер көн г) Мин андый хәлне күп күргән</p>	4	

10	Түбэндәге сүзләрнең мәгънәле кисәкләрен шартлы билгеләр ярдәмендә күрсәтегез. (Разберите нижеследующие слова по составу). Бакчачылыкта, эшчеләрне, урмандагы, кызылрак;	4	
	Барлығы (всего):	30	

Председатель жюри: _____

Члены жюри: 1. _____

2. _____

**Часть II. Татар әдәбиятынан сораулар һәм биремнәр
(Вопросы и задания по татарской литературе)**

Максимальный балл: 17

№ п/п	Биремнәрнең эчтәлегә (содержание)	Биремгә тиешле максималь балл (к-во баллов)	Факт буенча балл саны (сумма фактических баллов)
1	<p>Түбәндәге шигырь юлларының авторы кем? (Назови автора данных строк)</p> <p style="text-align: center;">“Кая барсам, кайда торсам, нишләсәм дә, Хәтеремдә мәңгә калыр туган жирем”.</p> <p>а) М.Жәлил; б) Ф.Кәрим; в) Г. Тукай; г) Х. Туфан;</p>	1	
2	<p>Бирелгән Рәдиф Гаташ “Вәгъдә” шигырендәге юллардан метафораны табып астына сызыгыз. (Найдите в данных строчках метафору и подчеркните.)</p> <p style="text-align: center;">- Гомер атлы зәңгәр бәйгә аты! Син егылсаң, кабат тормам мин; Ләкин вәгъдә; яшәгәндә жирдә, Кайгы игене чәчеп урмам мин.</p>	1	
3	<p>Кайсы жанр халык авыз ижатына карамый?: (Укажите ряд, который не соответствует фольклору)</p> <p>а) бәет; б) мәкаль; в) табышмак ; г) поэма;</p>	1	
4	<p>Богауланган татар улы кем ул?(В данных строках идет речь о закованном сыне татарского народа. Кто он?)</p> <p style="text-align: center;">Хәтер булып, Казан йөрәгендә Һәйкәл тора татар улына. Богауларын өзеп ташлар да у Ашар кебек кошлар юлына.</p> <p>Жавап: _____</p>	1	
5	<p>Бу юллар кайсы шигырьдән? Авторын, исемен языгыз. (Напишите название и автора данных строк)</p> <p style="text-align: center;">Син әле үс һәм укы күп, шунда аңларсың барын; Мәгърифәт нуры ачар күп нәрсәләрнең ялганын.</p> <p>Авторы: _____ Исеме _____</p>	2	

6	<p>Язучыларның туган жирләрәнә карап исемнәрән языгыз. (Напишите имена писателей по их месту рождения)</p> <p>а) _____ Оренбург өлкәсе Шарлык районы Мостафа авылында туа.</p> <p>б) _____ ТАССРның Арча районы Кушлавич авылында туа.</p> <p>в) _____ Мордва АССРның Торбеево районы Сыркыды авылында туа.</p> <p>г) _____ Башкортстанның Илеш районындагы Нәжәде авылында туа;</p> <p>Куллану өчен: Р. Миннуллин, Г. Тукай, М. Жәлил, Н. Такташ;</p>	4	
7	<p>Тәкъдим ителгән әсәрләр янына авторларын язып чыгыгыз. (Напишите авторов к названиям данных произведений)</p> <p>а) “Эш беткәч уйнарга ярый” шигыре _____</p> <p>б) “Сер тотмас үрдәк” әкиятә _____</p> <p>в) “Әбүгалисина” хикәясә _____</p> <p>г). “Бүреләр” шигыре _____</p>	4	
8	<p>Жәлилне һәм аның иптәшләрен ни өчен жәзалап үтерәләр? (За что М. Джалиль и его товарищи были казнены в фашистской тюрьме?)</p> <p>а) “Идел – Урал легионы”ннан качкан өчен;</p> <p>б) Туган илгә хыянәт өчен;</p> <p>в) Совет пропагандасы тарату, “Идел – Урал легионын” таркату, төрмәдән коллектив качулар оештырганнары өчен;</p> <p>г) Шигырь язганы өчен;</p>	1	
9	<p>Кайсы жанр халык авыз ижатына карамый? (Какой жанр не относится к устному народному творчеству?)</p> <p>а) бәет; б) мәкаль в) хикәя;</p> <p>г) табышмак; д) дастан; е) риваять;</p>	1	
10	<p>Бу юллар Х.Туфанның кайсы шигыреннән алынган? (С какого стиховорения Х. Туфана данные строки?)</p> <p>Нәрсә әйтсен: берни белми ул, Хәбәре юк минем йөрәктән. Мине бары чылатып үтте Кукурузлар белән беррәттән... Нәрсә әйтсен: берни белми ул..</p> <p>а) Агыла да болыт агыла; б) Ант;</p> <p>в) Тамчылар ни диләр?; г) Иртәләр җитте исә;</p>	1	
Барлыгы:		17	

Татар теле һәм әдәбияты буенча 2020/2021 уку елынң
7 - 8-нче сыйныфлары өчен Бөтенроссия олимпиадасының муниципаль этабы
1 тур

Ижади эш.

Куян баласы

Алия дәү әнисе белән йөрергә ярата. Алар болынга да, басуга да гел бергә баралар. Бүген басуда Алия куян баласы күрдә. Куян баласы ни өчендер качмады. Алия тиз генә аны колакларыннан тотып алды. Куян баласы Алиянең кулларыннан сикереп төшәргә тырышты. Ниһаять, ул арды, тынычланды. Куян баласы йөри алмый, аның аяклары авырта икән. «Дэваларбыз»,— диде әбисе. Алар куян баласын өйгә алып кайттылар. Алия аны бүлмәгә жибәрде, ә ишекне япты.

Берничә көннән куян баласы сикерә, йөгәрә, керт-керт итеп кәбестә яфраклары ашый башлады. Өй шатланды Алия!

Ә беркөнне ул ялгыш ишекне ачык калдырды. Йөгереп кайтты, бүлмәдән куян баласын эзли башлады — таба алмады. Кыз елап жибәрде.

— Елама, кызым,— диде әбисе.— Инде аның аяклары төзәлде. Куян баласы хәзер элеккечә йөгәрә ала, ул әнисе янына урманга китте. Сиңа рәхмәт әйтте. Хайваннар ирек яраталар бит алар. Йомшак куян баласы әнисен сагынган. Алия моны аңлый иде. Ул аларның очрашуы турында уйлады.

(З. Гомәровадан)

Сорауларга җавап бирегез.

1. Алия куян баласын ни өчен өенә алып кайткан? _____

2. Аның кайсы җире авырткан? _____

3. Аны ничек дэваладылар? _____

4. Әбисе Алиягә нәрсә
ди? _____

5. Сөз ничек уйлыйсыз, куян болында тагын очрармы? Ни өчен? _____

6. «Читлек, алтын булса да, читлек булыр». Мәгънәсен
аңлатыгыз. _____

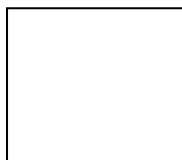
11. Татрчага тәржемә итегез. (Переведите на татарский язык)

Куян баласы хәзер элеккечә йөгәрә ала, ул әнисе янына урманга китте. Сиңа рәхмәт әйтте. Хайваннар ирек яраталар бит алар.

Председатель жюри: _____

Члены жюри: 1. _____

2. _____

**Матрица ответов на задания \муниципального этапа
Всероссийской олимпиады школьников
по татарскому языку и литературе
для 7-8 классов 2018-2019 гг**

Всего 67 балл

Фамилия, имя ученика _____

Задания части 1.

Номера правильных ответов внесите в матрицу ответов. За каждый правильный ответ участник получает 1 балл.

Максимум **30** баллов.

№№ вопросов	Ответы									
1-10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Итого: _____

Задания части II. За каждый правильный ответ участник получает 1 балл.

Максимум **17** баллов.

№№ вопросов	Ответы									
1-10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Итого: _____

Часть III

Максимальный балл: **20**

Работа с текстом (За каждый верный ответ по **3** балла. Итого **16** баллов. За верный перевод **5** баллов)

Общее количество баллов: _____

Председатель жюри: _____

Члены жюри: 1. _____

2. _____